

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobce: H. D. T.
st. přísl. X
t. č. pobytem X

zastoupen Mgr. Markem Sedlákem, advokátem
sídlem Milady Horákové 1957/13, 60200 Brno

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra České republiky
sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 3. 2020, č. j. OAM-1018/ZA-ZA11-HA13-2019,

takto:

- I. Žaloba **s e z a m í t á**.
- II. Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Včas podanou žalobou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“) žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 3. 2020, č. j. OAM-1018/ZA-ZA11-HA13-2019 (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž bylo rozhodnuto o neudělení mezinárodní ochrany podle ust. § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění ke dni

vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon o azylu“), a současně o nemožnosti udělení doplňkové ochrany pro existenci důvodů podle ust. § 15a téhož zákona.

II. Napadené rozhodnutí

2. V rámci odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný nejprve zrekapituloval skutkový stav věci, včetně obsahu pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany a dalších listin založených ve spisu, včetně výpisu z Rejstříku trestů, rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 12. 6. 2014, sp. zn. 52 T 12/2013-4625 (dále též „trestní rozsudek“), ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 1 To 66/2014-5336 (dále též „usnesení VS“). Dále se v kontextu jednotlivých zpráv a informací o zemi původu zabýval zákonnými důvody pro udělení některé z forem azylu či doplňkové ochrany.
3. Předně žalovaný vycházel z toho, že v případě žalobce nejsou dány důvody pro udělení azylu podle ust. § 12 písm. a) zákona o azylu, protože nevyšly najevo žádné skutečnosti nasvědčující tomu, že by ve vlasti vyvíjel činnosti směřující k uplatňování politických práv a svobod, za které by mohl být pronásledován. Žalobce ostatně neměl v zemi původu žádné problémy s orgány veřejné moci. Stejně tak žalobce neuvedl žádné okolnosti, které by vyvolávaly obavu z pronásledování jeho osoby pro některý z důvodů vymezených v ust. § 12 písm. b) zákona o azylu.
4. K tomu žalovaný doplnil, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu až v době, kdy mu hrozilo vycestování z území České republiky, neboť v roce 2016 své dřívější pobytové oprávnění pozbyl v důsledku odsouzení za trestnou činnost drogového charakteru, jak vyplývá rovněž z Cizineckého informačního systému. O snaze využít institut mezinárodní ochrany za účelem legalizace pobytu pak podle žalovaného svědčí vyjádření samotného žalobce, který ve správním řízení argumentoval tím, že nemá aktuálně možnost získat povolení k pobytu, což mu v případě nuceného vycestování znemožní utvářet si rodinný život se svým synem na území České republiky. Žalovaný nicméně zdůraznil časový odstup od přicestování žalobce a podání žádosti o mezinárodní ochranu, včetně toho, že o povolení k pobytu přišel vlastním zaviněním.
5. Kromě toho žalovaný považoval za nepřesvědčivé tvrzení žalobce, že chce v České republice zůstat z důvodu péče o svého syna. V této souvislosti žalovaný poukázal na trestnou činnost žalobce, který významnou část svého života strávil ve výkonu trestu odnětí svobody. O syna proto již v minulosti pečovala jeho babička. Kromě toho žalovaný zdůraznil, že rodinné vazby na území nejsou samy o sobě důvodem pro udělení azylu, přičemž mají být primárně řešeny v režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Případné zamítnutí žádosti žalobce o udělení povolení k pobytu je ve vztahu k důvodům pro udělení azylu irelevantní.
6. Žalovaný dále uvedl, že žalobce nesplňuje ani podmínky pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny. Co se pak týče možnosti udělení humanitárního azylu (§ 14 zákona o azylu), žalovaný k tomu doplnil, že žalobce je dospělou, zdravou a praceschopnou osobou. Současně žalovaný připomněl trestní minulost žalobce a související výkon trestu odnětí svobody, proč se o jeho syna starala babička. Žalovaný poté opětovně označil za nepřesvědčivé tvrzení žalobce, že po svém propuštění z výkonu trestu odnětí

svobody usiluje o navázání a udržení vztahu se synem, včetně budoucího převzetí do jeho péče.

7. V tomto ohledu žalovaný zdůraznil, že trestní minulost žalobce nesvědčí jak o skutečném zájmu o syna, tak o snaze integrovat se v české společnosti. Žalobce navíc uvedl, že má příjem ve výši 6 000 Kč měsíčně, což je hluboko pod hranicí příjmové chudoby v ČR a objektivně nepostačuje k zajištění živobytí dvou osob. Podle žalovaného je tedy zřejmé, že žalobce nebyl stejně jako matka dítěte zodpovědným rodičem, protože musela o jejich syna pečovat jiná příbuzná osoba. Žalobce poté nedoložil žádné rozhodnutí, ze kterých by vyplývalo, za jakých okolností byl jeho syn svěřen do péče babičky. Podle žalovaného se jednalo o záměrné jednání, aby rozhodné okolnosti nevyšly v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu najevo. Z toho důvodu žalovaný uzavřel, že žalobce zájem o syna používá jako argument za účelem legalizace pobytu na území České republiky. Humanitární azyl lze navíc udělit pouze ve výjimečných případech, ani by si jej žadatel o mezinárodní ochranu mohl nárokovat.
8. Ve vztahu k možnému udělení doplňkové ochrany žalovaný dále poukázal na skutečnost, že žalobce spáchal vážný zločin, což udělení dané formy mezinárodní ochrany vylučuje. K tomu žalovaný doplnil, že pojem vážný zločin není právními předpisy přesně definován, přičemž nelze dle judikatury Nejvyššího správního soudu za tímto účelem vycházet pouze z trestněprávní kategorizace trestných činů na přečiny, zločiny a zvláště závažné zločiny. Naopak musí být daný pojem interpretován v kontextu tzv. kvalifikační směrnice a Úmluvy o právním postavení uprchlíků, a to při zohlednění individuálních okolností každého případu, jako je povaha činu, výše trestu, jeho závažnost apod.
9. Na základě těchto skutečností pak žalovaný uvedl, že žalobce byl pravomocně odsouzen za úmyslné spáchání zvláště závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy a za sbíhající přečin ohrožení pod vlivem návykové látky, přičemž byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na dobu 9 let do věznice se zvýšenou ostrahou. Žalovaný pak kromě způsobu spáchání akcentoval skutečnost, že žalobce se daného trestného činu dopustil v organizované skupině a v úmyslu získat pro sebe nebo jiného značný prospěch a ve velkém rozsahu, přestože mu byl trest uložen při spodní hranici zákonného rozpětí. Ve vztahu k povaze dané trestné činnosti žalovaný uvedl, že drogová kriminalita má devastací účinek na psychické a fyzické zdraví konzumentů a celkově negativní dopad na společnost, o čemž svědčí rovněž rozsáhlá mezinárodní spolupráce v této oblasti. Žalovaný tedy uzavřel, že žalobce se dopustil vážného zločinu ve smyslu ust. § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, protože mu nemůže být doplňková ochrana udělena.

III. Žaloba

10. Žalobce v žalobě namítal, že žalovaný ve vztahu k nemožnosti získání povolení k pobytu pouze odkázal na skutečnost, že se ve vztahu k udělení azylu nejedná o relevantní okolnost. Současně však ke dni vydání napadeného rozhodnutí nezohlednil aktuální pandemickou situaci v souvislosti se šířením koronaviru SARS-CoV-2 (způsobující onemocnění Covid-19). V důsledku přijatých opatření je totiž cizincům bráněno v podávání žádostí o povolení k pobytu, přičemž dochází rovněž k omezování letecké dopravy.

11. V případě žalobce proto byly dány důvody pro udělení humanitárního azylu. V opačném případě se žalobci nemusí vůbec podařit utvářet si svůj rodinný život na území České republiky spolu s vlastním synem. Kromě toho má žalobce za to, že pandemická opatření v zemi původu a vynucování jejich dodržování mohou naplňovat znaky nelidského a ponižujícího zacházení. Nelze navíc vyloučit ani riziko nucené karantény, o jejichž podmínkách nejsou dostupné bližší informace.
12. Kromě toho žalobce namítal, že mu měla být z výše uvedených důvodů udělena minimálně doplňková ochrana. Podle žalobce nebyly dány důvody svědčící o nemožnosti udělení doplňkové ochrany podle ust. § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, a to s odkazem na spáchání vážného zločinu. Důvodem je skutečnost, že příslušný sekundární právní předpis Evropské unie znemožňuje udělení dané formy mezinárodní ochrany za předpokladu, že je důvodné podezření ohledně toho, že se žadatel takového jednání dopustil. To však nelze podle žalobce zaměňovat se situací, kdy již byl za trestnou činnost pravomocně odsouzen. Účelem daného omezení je totiž zajistit, aby se osoby podezřelé ze spáchání trestného činu závažné povahy nevyhnuly podáním žádosti o mezinárodní ochranu trestnímu stíhání. Kromě toho žalobce poukázal na skutečnost, že žalovaný pojem „vážný zločin“ vykládal pouze s odkazem na dotčená ustanovení trestněprávních předpisů, aniž by zohlednil individuální okolnosti případu.
13. Z těchto důvodů žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil, uložil žalovanému povinnost k náhradě nákladů soudního řízení a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

14. Ve svém vyjádření k žalobě žalovaný předně uvedl, že s podanou žalobou nesouhlasí. Podle jeho názoru bylo napadené rozhodnutí vydáno v souladu se zákonem. Následně žalovaný v zásadě zrekapituloval nosné důvody napadeného rozhodnutí, přičemž v kontextu uplatněných námitek poukázal zejména na pobytovou minulost žalobce, včetně páchaní závažné trestné činnosti mající za následek mimo jiné pozbytí dosavadního povolení k pobytu. Současně žalovaný zdůraznil nevěrohodnost tvrzeného zájmu žalobce o syna, o kterého pečuje jeho babička. Žalovaný dále zdůraznil, že institut mezinárodní ochrany nemá sloužit jako náhrada pobytového oprávnění, které žalobce svoji vinou pozbyl.
15. Pokud se pak jedná o namítané nenaplnění podmínek pro aplikaci ust. § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, žalovaný argumentaci žalobce nepřisvědčil. Konkrétně uvedl, že dotčené ustanovení výslovně hovoří o důvodném podezření ze spáchání vážného zločinu. Na základě logického argumentu *a minori ad maius* lze proto dospět k závěru, že podmínky budou o to spíše naplněny za předpokladu, kdy je příslušných soudem vina za spáchání vážného zločinu pravomocně vyslovena. Kromě toho žalovaný připomněl, že žalobce byl z výkonu trestu odnětí svobody propuštěn toliko podmíněně, přičemž mu byla stanovena zkušební doba až do roku 2025. Není dále chybou žalovaného, že žalobce nemůže získat některá z pobytových oprávnění v režimu zákona o pobytu cizinců. Za účelovou a nepodloženou poté žalovaný označil rovněž argumentaci žalobce týkající se rizika spojeného s šířením koronaviru SARS-CoV-2.

16. Proto žalovaný krajskému soudu navrhl, aby žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V. Skutečnosti zjištěné ze správního spisu

17. Ve správním spisu se nachází zejména předávací protokol (včetně kopie cestovního dokladu), opis z evidence Rejstříku trestů, poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu a protokol o pohovoru k dané žádosti ze dne 27. 11. 2019. Z těchto podkladů mimo jiné vyplývá, že žalobce v minulosti disponoval povolením k dlouhodobému pobytu, které však pozbyl v důsledku své trestné činnosti, spojené s výkonem trestu odnětí svobody (2012 – 2018). Žalobce má nezletilého syna, který je státním občanem České republiky. Pečuje o něj jeho babička, a to rovněž proto, že matka o dítě neprojevovala zájem. Žalobce se na péči syna finančně podílí, přičemž má soudem stanovenou vyživovací povinnost ve výši 1 500 Kč měsíčně. V současné době pracuje jako uklízeč s výdělkem 6 000 Kč měsíčně. Podle názoru žalobce splňuje podmínky pro udělení humanitárního azylu, protože chce budovat svůj vztah se synem, což by nebylo možné, pakliže by musel vycestovat do Vietnamu.
18. Součástí spisové dokumentace je dále žalobcem doložená kopie rodného listu jeho syna (Samuel Kaderábek, nar. 23. 1. 2007), trestní rozsudek, usnesení VS a výpis z evidence cizinců. Za účelem vydání napadeného rozhodnutí si dále žalovaný opatřil následující informace o zemi původu: Informace OAMP ze dne 31. 5. 2019 – Vietnam – Bezpečnostní a politická situace v zemi a Informace Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) ze dne 28. 1. 2019 – Vietnam – Údaje o zemi.
19. S ohledem na namítané nenaplnění podmínek pro aplikaci ust. § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu krajský soud dodává, že ve smyslu trestního rozsudku ve spojení s usnesením VS byl žalobce pravomocně odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 9 roků se zařazením do věznice se zvýšenou ostrahou, peněžitému trestu a trestu propadnutí věci, a to za spáchání zvláště závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy ve smyslu ust. § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. b) a c) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále též „trestní zákoník“). Na základě právní kvalifikace a odůvodnění daných rozhodnutí se tak žalobce daného trestného činu dopustil jako člen organizované skupiny, ve velkém rozsahu a s úmyslem získat pro sebe nebo jiného značný prospěch. Konkrétně žalobce prodal nejméně 671,3 gramů metamfetaminu a 1976,4 gramů marihuany. K tomu je vhodné doplnit, že dle výpisu z Rejstříku trestů, který je založen ve spisu, se ze strany žalobce nejednalo o jeho první trestnou činnost, přičemž již byl z výkonu uloženého trestu odnětí svobody podmíněčně propuštěn, a to při současném stanovení zkušební doby do 22. 3. 2025.
20. Žalobce byl dále přípisem ze dne 13. 2. 2020 vyzván, aby se ve stanovený den dostavil ke správnímu orgánu za účelem seznámení se s podklady pro rozhodnutí a vyjádření se k jejich obsahu. V této souvislosti bylo žalovanému doručeno písemné vyjádření ze dne 17. 2. 2020, ve kterém žalobce prostřednictvím právního zástupce poukázal na svoji pobytovou situaci. Současně zdůraznil, že nucené vycestování znemožní jeho osobní kontakt se synem, což lze považovat za zásah do rodinného života. Přestože žalobce vykonával trest odnětí svobody, byl již propuštěn a je připraven o syna pečovat.
21. Následně došlo k vydání napadeného rozhodnutí, které je v současné době předmětem soudního přezkumu.

VI. Posouzení věci krajským soudem

22. Žaloba byla podána osobou oprávněnou (ust. § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), ve lhůtě stanovené v ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu.
23. Soud ve věci rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci řízení s tímto postupem souhlasili a krajský soud nepovažoval ústní projednání věci za nezbytné.
24. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (ust. § 75 odst. 2 s. ř. s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice).
25. Žaloba **není důvodná**.
26. Žalobce předně namítal, že jsou v jeho případě dány důvody pro udělení humanitárního azylu či doplňkové ochrany, a to ve vazbě na aktuální pandemickou situaci, spojenou se šířením koronaviru SARS-CoV-2 (způsobující onemocnění Covid-19). Žalovaný se však těmito okolnostmi vůbec nezabýval. Podle názoru žalobce je nutné zohlednit, že jednotlivé státy přijímají opatření, jejichž smyslem je zabránit podávání žádostí cizinců o udělení povolení k pobytu. Stejně tak dochází k zásadnímu omezení letecké dopravy, což jsou mimořádné okolnosti, které by měly být v kontextu žádosti o udělení mezinárodní ochrany zohledněny. Za dané situace se totiž žalobci vůbec nemusí podařit realizovat rodinný život se svým nezletilým synem, který je státním občanem České republiky. K tomu žalobce doplnil, že ve Vietnamu sice není ve srovnání s ČR přijímáno velké množství opatření, ale kontrola jejich dodržování je důraznější, což může naplňovat znaky nelidského či ponižujícího zacházení. Vyloučit podle žalobce pak nelze ani umístování osob vracejících se ze zahraničí do nucené karantény ve vojenských zařízeních, aniž by byly dostupné informace o tamních podmínkách.
27. Předně krajský soud připomíná, že výše uvedené argumenty žalobce nelze podřadit po žádný z důvodů pro udělení azylu ve smyslu ust. § 12 zákona o azylu. Důvodem je skutečnost, že žalobce v kontextu naznačených obtíží argumentoval pouze aktuální pandemickou situací, resp. souvisejícími opatřeními přijatými k zamezení šíření onemocnění Covid-19. Jedná se nicméně o nepříznivé následky, které dopadají na všechny obyvatele dotčených států, aniž by bylo bez dalšího možné dovozovat zneužití karantény či dalších opatření k pronásledování jednotlivců či skupin osob z politických nebo jiných azylově relevantních důvodů.
28. V úvahu tak teoreticky připadá žalobcem uváděné udělení humanitárního azylu podle ust. § 14 zákona o azylu, který stanovuje, že: *„Jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.“* Jedná se ovšem o výjimečný institut, k jehož uplatnění dochází v souladu se zákonem pouze z důvodu zvláštního zřetele hodných, mezi které lze na základě ustálené judikatury podřadit například nemoc, těžké postižení, významnou humanitární katastrofu apod. (viz např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 12. 2015, č. j. 8 Azs

131/2015-24, a ze dne 23. 12. 2020, č. j. 3 Azs 37/2020-37; odkazovaná rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz).

29. Podle názoru zdejšího soudu však žalobce neuvedl okolnosti, které by bylo možné považovat za hodné zvláštního zřetele. Přestože nelze zpochybnit, že pandemická situace má významné společenské dopady, a to rovněž v kontextu přijímání různých opatření, nelze z toho dovozovat právo na udělení mezinárodní ochrany v případě všech osob, které mají ztížené podmínky pro podání či vyřízení žádosti o udělení povolené k pobytu v režimu zákona o pobytu cizinců. Ačkoliv pak krajský soud nepochybně, že příslušná opatření z povahy věci souvisí s omezováním přeshraničního pohybu osob, pandemická situace se neustále vyvíjí, přičemž nelze na základě všeobecně známých skutečností a veřejně dostupných informací hovořit o tom, že by byla mezinárodní letecká doprava v současné době zcela ochromena. V tomto ohledu je potřeba též připomenout, že případně udělený humanitární azyl má trvalý, a nikoliv dočasný charakter (a to za podmínek rebus sic stantibus ve smyslu § 17 odst. 4 zákona o azylu), a proto se ze své povahy nehodí pro řešení velmi proměnlivé epidemiologické situace.
30. Ačkoliv pak žalovaný s ohledem na uváděné důvody žádosti o mezinárodní ochranu dopady pandemické situace výslovně nerefletoval, podrobně se vyjadřoval k žalobcem tvrzenému zájmu o syna a jeho výchovu. V zásadě vycházel z toho, že způsob života žalobce (páchání závažné trestné činnosti) vedl k tomu, že byl odsouzen k několikaletému trestu odnětí svobody, což mělo při současném nezájmu jeho bývalé partnerky za následek, že syn byl svěřen do péče babičky. Je tedy zřejmé, že žalobce o svého syna v minulosti nepečoval, přičemž ten na něj ani není materiálně odkázán. Na tom nemůže nic změnit ani soudem uložené plnění vyživovací povinnosti, která může být ze strany žalobce realizována rovněž mimo území České republiky. Lze tedy přisvědčit žalovanému v tom, že rodinné poměry nejsou zásadně důvodem pro udělení humanitárního azylu, a to navíc za situace, kdy žalobce o svého syna v minulosti osobně nepečoval a zájem o něj začal reálně projevovat až po podmíněčném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, resp. v době, kdy již nedisponoval povolením k pobytu.
31. Stejně tak krajský soud nepovažuje za dostatečně přesvědčivé spekulativní a ničím nepodložené tvrzení žalobce, že by mohl být v případě návratu do vlasti vystaven nelidskému či ponižujícímu zacházení. Sám žalobce uvádí, že ve Vietnamu je přijímáno méně opatření než v České republice. Kontrola jejich dodržování a případné postihy lze pak stejně jako zavedení povinné karantény po návratu ze zahraničí považovat za standardní způsob vládního boje s pandemií, a to také v jiných (evropských) státech. Krajskému soudu ostatně není známo, proč by žalobce opatření přijatá proti šíření nákazy nedodržoval a vystavoval se tak potenciálně určité formě postihu.
32. Ve vztahu k blíže nespecifikované obavě žalobce z nepřiměřenosti kontrolních postupů orgánů veřejné moci v zemi původu je vhodné doplnit, že Vietnam podle opatřených informací ratifikoval řadu mezinárodních lidskoprávních dokumentů a spolupracuje s Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky. V dané zemi existuje zdravotnický systém, včetně souvisejících forem pojištění. Nelze tedy bez dalšího vycházet z toho, že podmínky v tamních nemocnicích či zařízeních pro výkon (dočasné) karantény jsou nevyhovující. Žalobce je navíc zdravou osobou v produktivním věku, u které nelze v případě onemocnění danou nákazou očekávat zvýšené riziko zdravotních komplikací

(srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2021, č. j. 7 Azs 27/2021 – 24).

33. Nad rámec uvedeného krajský soud dodává, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok. Je tedy na správním uvážení žalovaného, aby na základě individuálních okolností případu posoudil, zda situace žadatele neumožňuje udělení jiné formy mezinárodní ochrany a současně jeho vycestování brání důvody zvláštního zřetele hodné. V tomto směru je tak soudní přezkum rozhodnutí žalovaného založen pouze na posouzení správnosti jeho procesního postupu a dodržení zákazu svévole (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003-38, a ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004-72). Krajský soud je toho názoru, že žalovaný se důvody pro udělení humanitárního azylu podrobně zabýval, a to na základě okolností, které byly žalobcem předestřeny.
34. Co se pak týče posouzení důvodů pro udělení doplňkové ochrany, krajský soud připomíná, že žalovaný postupoval podle ust. § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, tedy rozhodl tak, že doplňkovou ochrany nelze udělit, protože se žalobce dopustil vážného zločinu. Z toho důvodu nelze žalovanému vyčítat, pokud se podrobně nezabýval tím, zda bude případné vycestování žalobce do země původu v rozporu s mezinárodními závazky České republiky ve smyslu ust. § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, a to ve vazbě na namítané zpřetrhání rodinných vazeb s jeho nezletilým dítětem. Uvedený postup by byl namístě pouze za předpokladu, že by se v případě žalobce výše uvedená překážka udělení doplňkové ochrany neprokázala (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2010, č. j. 4 Azs 60/2007 – 119).
35. V této souvislosti je nutné posoudit důvodnost námitky žalobce, že dotčená právní úprava předpokládá aplikaci ust. § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu pouze za situace, kdy je u žadatele o mezinárodní ochranu dáno důvodné podezření ze spáchání vážného zločinu, tedy nikoliv za předpokladu, že již byl pravomocně odsouzen. Krajský soud se s tímto výkladem neztotožňuje, a to z následujících důvodů.
36. Předně nelze dát žalobci za pravdu v tom, že účelem tzv. vylučovací klauzule je primárně zabránit tomu, aby se určitá osoba vyhnula trestnímu stíhání v zemi původu tím, že podá žádost o mezinárodní ochranu. Naopak je účelem dané právní úpravy zajistit, že nebude udělována doplňková ochrana osobám, které se dopustily vážného zločinu, vykazujícího vysokou míru společenské škodlivosti. Hlavní kritériem je tedy povaha takového činu, nikoliv místo nebo čas jeho spáchání.
37. Z ustálené judikatury poté vyplývá, že slovní obrat „důvodné podezření“ je ve vazbě na různé vylučovací klauzule běžně používán, přičemž k prokázání existence takového podezření postačuje nižší důkazní standard než v trestním řízení. V zásadě tak není pro uplatnění vylučovací klauzule vyžadováno, aby byl žadatel pro daný skutek trestně stíhán či již pravomocně odsouzen (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2011, č. j. 4 Azs 60/2007 – 136, nebo ze dne 25. 5. 2021, č. j. 1 Azs 37/2021 – 38).
38. Z uvedeného však nelze dovozovat, že by byla aplikace vylučovací klauzule nepřijatelná za situace, kdy důkazní standard byl naplněn ve větším rozsahu, než který je dotčeným ustanovením zákona o azylu vyžadován. Takový výklad by směřoval proti smyslu vylučovací klauzule a odporoval by rovněž v určitých kontextech uplatňovanému logickému argumentu *a minori ad maius*, na který bylo žalovaným

odkazováno. Rozhodovací praxe ostatně svědčí o tom, že uplatnění vylučovací klauzule podle ust. § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu se vztahuje rovněž na případy, kdy již žadatel byl za vážný zločin pravomocně odsouzen (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2017, č. j. 6 Azs 309/2016-28, a ze dne 11. 2. 2021, č. j. 1 Azs 440/2020 – 26).

39. Podpůrně lze odkázat rovněž na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 8. 2. 2021, č. j. 19 Az 32/2020 – 15: „*To však neznamená, že v případech, kdy je tento minimální standard překročen tím, že již bylo ve věci vydáno pravomocné rozhodnutí a uložen trest (a případně též vykonán), se vylučující klauzule neuplatní. Správní orgán při posuzování, zda je v případě žadatele dáno důvodné podezření, vychází též z pravomocných rozhodnutí trestních soudů, a v případě, že se jedná o rozhodnutí soudu tuzemského, musí z takového rozhodnutí vycházet. Výše uvedený minimální důkazní standard dopadá na případy, kdy pravomocné rozhodnutí soudu vydáno není (nebo jej správní orgán nemá k dispozici) zejména v případech, kdy ke spáchání vážného zločinu došlo v zahraničí. Nicméně ustanovení § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu dopadá i na případy, kdy ke spáchání vážného zločinu došlo na území ČR po podání žádosti o mezinárodní ochranu (srov. rozsudek NSS ze dne 31. 3. 2011, č. j. 4 Azs 60/2007 - 136), a ve věci bylo trestní soudem rozhodnuto.*“
40. Žalobce dále namítal, že žalovaný nedostatečně posoudil podmínky pro aplikaci ust. § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, když vycházel pouze z příslušných ustanovení trestního zákoníku a mezinárodních dokumentů. Současně žalovaný odkázal na dobu uloženého trestu odnětí svobody, aniž by zohlednil, že žalobce byl již podmíněčně propuštěn.
41. V tomto ohledu je nutné nejprve věnovat pozornost významu pojmu „vážný zločin“, který není v zákoně o azylu ani evropské legislativě jednoznačně definován. Lze však vycházet z ustálené judikatury, a to například z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2017, č. j. 6 Azs 309/2016-28, ve kterém se v kontextu přijetí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 (tzv. nová kvalifikační směrnice) a související judikatury Soudního dvora Evropské unie Nejvyšší správní soud k vymezení pojmu „vážný zločin“ vyjadřoval. Konkrétně vyslovil právní názor, že nelze automaticky aplikovat vylučující klauzuli ve vztahu k doplňkové ochraně pouze proto, že se žadatel v minulosti dopustil činu, který je v rámci vnitrostátního práva kvalifikován jako zvlášť závažný zločin, neboť je třeba reflektovat různorodost trestněprávních systémů v jednotlivých evropských státech. Daný pojem tak musí být z teleologického hlediska interpretován především v souladu se smyslem dotčených ustanovení kvalifikační směrnice a Úmluvy o právním postavení uprchlíků. Správní orgán posuzující podmínky pro aplikaci vylučující klauzule tak musí při svém rozhodování vždy zohlednit zejména: „*povahu činu, skutečně způsobenou škodu, postup použitý pro zahájení trestního stíhání, povahu trestu a skutečnost, zda většina soudů považuje tento čin za vážný zločin. Zvláště je třeba vzít v úvahu výši stanoveného nebo skutečně uloženého trestu ve státě, v němž je žádost o přiznání postavení uprchlíka přezkoumávána, ačkoli se nejedná o prvek, který je sám o sobě rozhodující, a to vzhledem k jeho odlišnému charakteru v jednotlivých právních řádech. Za vážné zločiny jsou obecně považovány zločiny proti životu, fyzické integritě nebo svobodě člověka.*“ (viz stanoviska generálního advokáta ve vztahu k věcem C-57/09 a C-101/09, řešeným před Soudním dvorem Evropské unie; dostupné na <http://curia.europa.eu/juris>).

42. V projednávané věci žalovaný vycházel za účelem posouzení, zda se žalobce dopustil vážného zločinu, zejména z výroků a odůvodnění trestního rozsudku ve spojení s usnesením VS, což krajský soud považuje za dostatečné. Současně dodává, že není v pravomoci žalovaného a ostatně ani zdejšího soudu, aby přezkoumával věcnou správnost pravomocných rozhodnutí vydaných v trestním řízení, ale aby v kontextu jejich výroků a odůvodnění posoudil, zda lze spáchání zvláště závažného zločinu podle příslušných ustanovení trestního zákoníku považovat v kontextu okolností případu uvedených v odůvodnění daných rozhodnutí rovněž za “vážný zločin“, jakožto pojem svého druhu, spadající do oblasti azylového, nikoliv trestního řízení. Krajský soud ovšem připomíná, že nelze zcela bagatelizovat právní kvalifikaci jednání žalobce učiněnou v rámci trestního řízení, neboť jsou za zvláště závažné zločiny považována pouze jednání výrazně společensky škodlivá, což se odráží nejen ve výši trestní sazby, jejíž horní hranice je u těchto trestných činů nejméně 10 let (ust. § 14 odst. 3 trestního zákoníku), ale také ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznici se zvýšenou ostrahou, je-li uložen trest odnětí svobody v trvání alespoň 8 let (ust. § 56 odst. 2 písm. b) trestního zákoníku).
43. Pokud se tedy jedná o jednání žalobce, za něž byl pravomocně odsouzen, krajský soud se ztotožňuje s názorem žalovaného, že není potřeba odborných znalostí k dovození závěru, že drogová kriminalita má nepochybně výrazně negativní dopady do života uživatelů návykových látek, u kterých pravidelně dochází jejich dlouhodobou konzumací (v závislosti na druhu návykové látky) ke vzniku určitého stupně závislosti, který má zásadně nezanedbatelné dopady nejen do psychického a fyzického zdraví jednotlivce, ale také do jeho soukromého a rodinného života. Stejně tak je možno považovat za notorietu, že výroba, distribuce a prodej návykových látek je celospolečenským problémem, k jehož řešení nedochází pouze na vnitrostátní úrovni, ale rovněž prostřednictvím spolupráce v rámci mezinárodního společenství, a to také stíháním a přísným postihem této organizované formy kriminality. V případě žalobce se poté nedá v kontextu odůvodnění trestního rozsudku a usnesení VS hovořit pouze o jednorázovém selhání, ale participaci na organizované skupině, která nejméně v období mezi lety 2011 až 2012 obstarávala, distribuovala a prodávala omamné a psychotropní látky (zejména metamfetamin a marihuany), a to s určitými přesahy dokonce za hranice České republiky, přičemž měla v rámci své činnosti prodat tisíce gramů návykových látek, v celkové hodnotě přesahující částku 4 000 000 Kč.
44. Krajský soud samozřejmě neopomenul skutečnost, že trestním rozsudkem byl žalobci vedle dalších trestů uložen souhrnný trest odnětí svobody v době trvání 9 roků, tedy mírně nad spodní hranici stanovenou zákonem. Současně již žalobce byl z výkonu trestu odnětí svobody podmíněčně propuštěn, přičemž mu byla stanovena zkušební doba v trvání až do roku 2025. To však nic nemění na tom, že postavení žalobce v rámci organizované skupiny a množství prodaných drog (žalobce působil jako pouliční prodejce) nelze podle názoru krajského soudu považovat za marginální. Z obsahu trestního rozsudku rovněž vyplývá, že žalobce prodával návykové látky velkému počtu osob, a to v celkovém množství nejméně 671,3 gramů metamfetaminu a 1976,4 gramů marihuany. Z těchto důvodů a s ohledem na povahu dané formy organizované trestné činnosti považuje krajský soud jednání žalobce, který se navíc již předtím dopustil jiné formy trestné činnosti (ohrožení pod vlivem návykové látky a nebezpečné vyhrožování), za spáchání vážného zločinu ve smyslu ust. § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu ve spojení s čl. 17 odst. 1 písm. b) kvalifikační směrnice.

45. Pokud žalobce v této souvislosti namítal, že žalovaný v rámci posouzení aplikace vylučující klauzule a odůvodnění napadeného rozhodnutí dostatečně nezohlednil individuální okolnosti případu, krajský soud dává žalobci částečně za pravdu v tom, že žalovaný měl být v tomto ohledu důslednější. Na druhou stranu nelze dle názoru krajského soudu dospět na základě odůvodnění napadeného rozhodnutí k závěru, že by žalovaný hodnotil jednání žalobce jako "vážený zločin" ve smyslu výše uvedeného ustanovení zákona o azylu pouze s odkazem na skutečnost, že bylo v trestním řízení kvalifikováno jako zvláště závažný zločin. Naopak výslovně uvedl, že se jedná o legislativně blíže neurčitý pojem, který musí být interpretován na základě konkrétních okolností případu (povaha činu, výše trestu, obecný konsenzus ohledně závažnosti činu atd.), a to ve smyslu příslušné sekundární právní úpravy Evropské unie a Úmluvy o právním postavení uprchlíků.
46. Přestože se tedy žalovaný ve zbývajících částech odůvodnění zabýval zejména obecným hodnocením problematiky drogové kriminality a jejích negativních dopadů, s čímž se krajský soud ztotožňuje, z jeho rozhodnutí je zřejmé, že v širších souvislostech zohlednil také další okolnosti vyplývající z odůvodnění citovaných rozhodnutí vydaných v trestním řízení (délka uloženého trestu odnětí svobody nebo povaha trestné činnosti). Nad rámec uvedeného krajský soud podotýká, že závažnost jednání žalobce pro účely aplikace vylučující klauzule nelze bez dalšího poměřovat s jednáním ostatních členů organizované skupiny, neboť se evidentně jednalo o strukturu vztahů, které byly navzájem úzce propojeny.

VII. Závěr a náklady řízení

47. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud rozhodl o žalobě tak, že ji v plném rozsahu zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
48. O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.) a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, respektive ani úhradu nákladů řízení nepožadoval, protože se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok III.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.